

Datum

30 september 2024

Kenmerk

BBPZ/MvR/RBos/24-066

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie FIN, cc KGG en VRO

Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag
Postbus 93121
2509 AC Den Haag

088 233 37 00
aedes@aedes.nl
www.aedes.nl

Onderwerp

Reactie Aedes op het wetsvoorstel afschaffing salderingsregeling

KvK 40478218

Geachte Kamerleden,

Op 3 oktober aanstaande sluit de inbreng op het verslag bij het wetsvoorstel dat de afschaffing van de salderingsregeling zou moeten regelen. We vragen u onderstaande zorgen en voorgestelde wijzigingen te betrekken bij uw inbreng en het debat dat over het wetsvoorstel nog gevoerd zal worden.

In het kort

De salderingsregeling heeft ook voor de huursector tot succes geleid in de uitrol van zonnepanelen. De huursector zal door de *split incentive* harder geraakt worden door de afschaffing dan de koopsector. Ook op de Energieprestatievergoeding zal de impact groot zijn. Daarnaast geldt voor elke gebruiker van zonnepanelen, in een koop- of huurwoning, dat zij gebaat is bij een bepaald niveau van consumentenbescherming.

Het voorstel zoals het er nu ligt besteed in onze ogen onvoldoende aandacht aan deze zaken en kan helaas nog niet op onze steun rekenen. Hieronder lichten we dat verder toe.

Effecten op de huursector

Stagnatie uitrol zonnepanelen dreigt

De huursector loopt achter op de koopsector. Waar 1 op de 3 koopwoningen over zonnepanelen beschikt, geldt dat slechts voor 1 op de 6 huurwoningen. Het afschaffen van de salderingsregeling zónder wat voor de huursector te doen, zal dit gat verder vergroten. Zonde, want corporaties zijn de laatste jaren goed op stoom. We voorzien dat de kosten van de investering niet binnen de technische levensduur van de installatie terugverdiend kan worden. Dat komt met name door de *split incentive*: De verhuurder investeert en (het grootste deel van) de baten zijn voor de huurder. In het geval van zonnepanelen deelt de verhuurder vaak in de baten met de huurder. Corporaties vragen gemiddeld 40 tot 60% van de opbrengsten van de panelen als vergoeding. Dat betekent dat de terugverdientijd voor verhuurders ca. 2 keer zo lang is t.o.v. een eigenaar bewoner die in zonnepanelen investeert. Het

onderzoek dat door Beerenschot in opdracht van Vereniging Eigen Huis werd uitgevoerd toont aan dat de terugverdientijd oploopt van ruim 8 jaar tot meer dan 15 jaar. Voor kleine installaties (zoals die op een sociale huurwoning) is de terugverdientijd het langst. Voor corporaties betekent dat dus dat de terugverdientijd langer wordt (30 jaar) dan de technische levensduur van de installatie (20-25 jaar voor de panelen en 10-15 jaar voor de omvormer). Corporaties gaan dan dus geld toeleggen op de investering. Corporaties moeten de investering in zonnepanelen dan afwegen tegen andere investeringen in verduurzaming. Ze kunnen dan niet meer isoleren én panelen leggen.

Doordat beleid rondom EFG-labels en de Nationale Prestatieafspraken de nadruk op isolatie leggen, zal deze opgave voor gaan. De uitrol van zonnepanelen stagneert en de klimaatdoelen voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving en de nationale doelen voor hernieuwbare energie zullen minder snel behaald worden. En huurders profiteren niet mee van zonne-energie van eigen dak. De huursector zal verder achterop raken. Dit moeten we voorkomen.

Eigen gebruik van energie

In de memorie van toelichting wordt genoemd dat het eigen verbruik volgens Milieu Centraal gemiddeld 30% is en dat dit zal toenemen door de afschaffing van de salderingsregeling. In projecten van woningcorporaties zien wij het direct eigen verbruik zelden tot nooit boven de 25% uitkomen. Veel vaker ligt het percentage rond de 20%. Hier wordt een te optimistisch beeld van de realiteit geschetst en dat gaat niet goed zodra er onderzoek wordt gedaan naar de businesscase. Deze wordt dan positiever dan de werkelijkheid. Dat laat niet onverlet dat het streven naar een hoger eigen verbruik een goed streven is. Het zou echter al een prestatie zijn wanneer we gemiddeld de 30% kunnen halen.

Energieprestatievergoeding (EPV)

De EPV stimuleert nieuwbouw of renovatie naar een zeer hoog duurzaamheidsniveau. Deze regeling leunt zeer sterk op de salderingsregeling. Het geeft de verhuurder de mogelijkheid om de extra investering terug te verdienen via een vergoeding buiten de kale huur om. De terugverdientijd voor corporaties ligt nu vaak rond de 20-25 jaar. Met de afschaffing van de salderingsregeling valt dit terug naar 40-50 jaar. Voor een gerenoveerde woning is een EPV-renovatie vaak een ingreep die de levensduur met 25 jaar verlengt. Voor nieuwbouw is de exploitatietermijn meestal 50 jaar. De EPV is dus geen geschikt financieel instrument meer. Maar voor bestaande situaties is het helemaal vervalend. Huurders zullen aankloppen bij de corporatie over de hoogte van de EPV, die voor hen als te hoog ervaren zal worden.

Dicht het gat tussen de koop- en huursector. Zorg voor een eerlijke energietransitie.

De minister schrijft dat de afschaffing jaarlijks € 574 miljoen tot € 665 miljoen in 2032 oplevert. Reserveer een significant deel van dat bedrag om (1) de kloof tussen de koop- en huursector te dichten en (2) huurders tot 2032 te compenseren wanneer hun uitgaven groter zijn dan de inkomsten van zonnepanelen.

Om ervoor te zorgen dat de uitrol van zonnepanelen de komende jaren op stoom kan blijven en niet stagneert is een eenvoudige investeringssubsidie een oplossing. Ons voorstel is om een dergelijke subsidie open te stellen tot en met 2032 (de looptijd van het afbouwpad, als door het vorige kabinet voorgesteld). Het voorgaande kabinet wilde hier 300 miljoen voor beschikbaar stellen. Dat is goed voor zo'n 300.000 nieuwe installaties. Een mooi begin. Om het gat te dichten kunt u van 2027 tot 2032 200 miljoen per jaar beschikbaar stellen voor verhuurders in bijvoorbeeld de ISDE voor installaties van maximaal 8 panelen. Daarmee kunnen één miljoen huurwoningen van zonnepanelen worden voorzien.

Dat draagt bij aan een rechtvaardige energietransitie waar niet alleen mensen met voldoende investeringsvermogen in mee kunnen.

Consumentenbescherming

De markt kan rekenen op de beste bescherming en de consument blijft in dit voorstel achter. Niet alleen wij merken dit op, maar ook de Consumentenbond, Vereniging Eigen Huis, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Woonbond plaatsen hier vraagtekens bij.

A. Teruglevertarieven

Gesteld wordt dat de vergoeding niet negatief of onevenredig laag mag zijn gezien de kosten en baten van de leverancier, en het tarief concurrerend moet zijn. Waarom en of tarieven concurrerend zijn, en met wat, blijft onbenoemd.

- Een teruglevertarief dat kan variëren tot 0 biedt zeer weinig houvast voor het maken van een businesscase en houdt onzekerheid in stand. Dat geldt zowel voor consumenten die zelf investeren, voor huurders, als voor verhuurders die de investering voor haar bewoner doen.
- Een relatie met marktgemiddelde kale leveringstarieven lijkt voor de hand te liggen. En een ondergrens die hoger ligt dan 0 ook. Hoewel het onvoorspelbaar is hoeveel de zon op elk moment van de dag precies zal schijnen, kunnen de maand- dan wel jaaropbrengsten van zonnepanelen goed ingeschat worden. Het is onterecht om de voorraad stroom die beschikbaar komt als onvoorspelbaar te bestempelen.
- Er worden geen eisen gesteld m.b.t. transparantie en toelichting van energieleveranciers op de gehanteerde teruglevertarieven. Het is dus wachten op de eerste consument die mag optreden tegen de grote energieleverancier om aan te tonen of de ontvangen vergoeding wel of niet redelijk is. Neem daarvoor kaders op in de wetstekst. Bijvoorbeeld dat energieleveranciers moeten rapporteren over het gemiddelde markttarief, hun eigen gemiddelde leveringstarief, en het gemiddeld gehanteerde teruglevertarief.

B. Terugleverkosten

De terugleverkosten worden in de memorie van toelichting alleen genoemd onder de kop 'gevolgen voor de huursector'. De terugleverkosten zijn samen met de teruglevertarieven bepalend voor de mate van onzekerheid bij consumenten. Voor huurders betekent die onzekerheid dat ze niet instemmen met de installatie van zonnepanelen op hun dak. Voor verhuurders betekent die onzekerheid dat ze geen duidelijk financieel plaatje aan hun huurder kunnen presenteren en die onzekerheid werkt natuurlijk even sterk door op de investeringsbeslissing van de verhuurder.

- Er zijn verschillende manieren waarop energieleveranciers de hogere kosten voor klanten met zonnepanelen kunnen verwerken. Evenals bij de teruglevertarieven wordt nauwelijks gesproken over de transparantie die hierbij van energieleveranciers verwacht mag worden. Neem in de wetstekst duidelijke kaders op over de vaststelling van de terugleverkosten en de manier waarop leveranciers die kosten voor eindafnemers inzichtelijk moeten maken.
- Met het verdwijnen van de salderingsregeling kan het niet zo zijn dat de terugleverkosten die energieleveranciers hanteren op gelijk niveau blijven. Maak daar (niet vrijblijvende) afspraken over met de energiesector.
- Naast transparantie is ook een zekere mate van uniformiteit (die de kaders kunnen bieden) belangrijk voor het wegnemen van onzekerheid en het kunnen berekenen van een businesscase.

Conclusie

Het kabinet neemt stevige maatregelen door een streep door het afbouwpad te zetten en direct op afschaffing over te willen gaan. Wij erkennen de bezwaren die de salderingsregeling met zich mee brengt. We zien nu echter een abrupt einde van een regeling, waarbij oog voor de eindafnemer met de kleine portemonnee ontbreekt. Het voorstel kan, in deze vorm, en zonder maatregelen die zorgen voor een meer rechtvaardige energietransitie, nog niet op onze steun rekenen. De belangrijkste twee zaken zijn:

1. De huursector gaat door de afschaffing het hardst geraakt worden. Het vorige kabinet wilde middelen beschikbaar maken om zonnepanelen voor de huursector interessant te houden. Dat blijft nu stil. We voorzien stagnatie in de uitrol van nieuwe installaties en we zien nu al veel onrust en onvrede bij huurders met bestaande installaties.
2. Het wetsvoorstel besteed onvoldoende aandacht aan consumentenbescherming. Er wordt geen aandacht besteed aan wettelijke kaders voor terugleverkosten en -tarieven, en er worden geen eisen gesteld aan transparantie vanuit leveranciers over die kostenposten. Dat maakt het voorstel wat ons betreft onvolledig.

Wij hopen op een aangepast wetsvoorstel dat bovenstaande zorgen meeneemt. Uiteraard blijven we graag actief meedenken over de invulling daarvan.

Voor meer informatie of duiding van de inhoud van deze brief kunt u contact opnemen met Richard Bos via r.bos@aedes.nl of 06-51926072.

Met vriendelijke groet
Aedes vereniging van woningcorporaties

Martin van Rijn
Voorzitter